

Triptanen

Triptan tabletten:

- Sumatriptan 100 mg tablet (kinderen < 40 kg 50 mg)
- Rizatriptan 10 mg (smelt)tablet (kinderen 6-18 jaar < 40 kg 5 mg, > 40kg 10mg)
- Eletriptan 40 mg tablet (niet voor kinderen geregistreerd, < 40kg 20mg, > 40kg 40mg)
 - o Dosering volwassenen: 80mg direct
- Almotriptan 12,5 mg tablet (niet voor kinderen geregistreerd, 12-17 jr: 6,25-12,5mg/keer)
- Frovatriptan 2,5 mg tablet (niet voor kinderen geregistreerd)
- Naratriptan 2,5 mg tablet (niet voor kinderen geregistreerd)
- Zolmitriptan 2,5 mg tablet (bij kinderen ook 2,5 mg – off label)

Neusspray: sumatriptan 20mg (kinderen < 40kg 10mg) (max 40mg/24h)

Subcutaan: sumatriptan 6 mg ampul (max 12mg/24h)

Zetpil: sumatriptan 25mg

Bijwerkingen:

- Enkele minuten na inname een drukkend/pijnlijk gevoel op de borst (tgv oesofagusspasme en krampen thoracale spieren)
- 5-10 min: paresthesien, rood gelaat, lichte hartkloppingen en nekpijn.
- CNS: duizeligheid, vermoeidheid, en het ongename gevoel te hebben 'uitgeschakeld te zijn' (grootste kans bij eletriptan)

Grosse modo:

- Rizatriptan 10mg en eletriptan 80mg hoogste kans op vermindering van hoofdpijnklachten binnen 2 uur (65-70%)
- Laagste kans om snel effectief te zijn: naratriptan 2,5mg en frovatriptan 2,5mg (45-50%)
- Werkzaamheid andere triptanen er tussenin, evenals sumatriptan neusspray en zetpil
- Sumatriptan sc hoogste kans op verbetering; > 80% patiënten binnen 2 uur vermindering pijnklachten en > 60% volledig verdwenen.

Grootste kans op snelle werkzaamheid

- Sumatriptan 6 mg subcutaan¹
- Rizatriptan 10 mg smelttablet²
- Eletriptan 80 mg (2 tabletten van 40 mg)³
- Almotriptan 12,5 mg tablet

Kleinste kans op storende bijwerkingen

- Frovatriptan 2,5 mg tabletten⁴
- Naratriptan 2,5 mg tabletten⁵
- Almotriptan 12,5 mg

Beste balans tussen werkzaamheid en verdraagbaarheid

- Rizatriptan 10 mg smelttablet
- Almotriptan 12,5 mg

1 Van alle migraineaanvalsmiddelen de grootste kans op een snelle onderdrukking van de migraineaanval, maar ook relatief de grootste kans op bijwerkingen en recurrence.

2 Van alle orale triptanen de grootste kans op snelle onderdrukking van de migraineaanval, maar ook relatief de grootste kans op recurrence.

3 Van alle orale triptanen de grootste kans op bijwerkingen, met name van het centrale zenuwstelsel, maar ook relatief kleiner risico op recurrence.

4 Van alle orale triptanen het kleinste risico op bijwerkingen. Kent een tragere, maar vaak ook langer aanhoudende werking (kleinere kans op recurrence).

5 Werking treedt vaak trager in dan met de meeste andere triptanen, maar houdt dan vaak ook relatief langer aan (kleinere kans op recurrence).

2x2x2 regel triptan gebruik:

- Maximaal 2 aanvallen per maand behandelen
- Maximaal 2 achtereenvolgende dagen
- Maximaal 2 tabletten per dag

Indien de eerste gift niet effectief is, dan heeft het geen zin nogmaals een dosering in te nemen (itt recurrence), maar kan beter begin dosering opgehoogd worden of gekozen worden voor een andere triptan.

Recurrence:

- Vuistregel: als migraine klachten binnen 2 dagen terugkomen dan is het waarschijnlijk een recurrence, als klachten na 2 of meer dagen terugkomen dan is het waarschijnlijk een nieuwe aanval.
- Bij terugkomende hoofdpijn herhalen tot 2 doseringen per 24 uur.
- Mocht dit vaak voorkomen dan volgende keuzes:
 - o etoricoxib (arcoxia) 90mg toevoegen. Dit neemt de patiënt dan meestal een paar uur na inname van triptan in, al naar gelang de recurrence terug komt. Bij recurrence volgende dag de avond ervoor al een arcoxia innemen.
 - o Langwerkend eletriptan 80mg nemen als aanvalsmedicatie
 - o Frovatriptan of evt naratriptan als aanvalsmedicatie (beide middelen hebben wel initieel een trager effect)

Bij patiënten die wakker worden met migraine (early morning migraine) is subcutaan sumatriptan vaak de enigste optie.

Profylaxe migraine

Indicaties:

- Een aanvalsfrequentie van twee of meer per maand gedurende minimaal drie maanden
- Migraineaanvallen van ernstige intensiteit of lange duur, die onvoldoende reageren op adequaat gedoseerde aanvalsmedicatie

Evaluatie: Evalueer het effect niet eerder dan na 2-3 maanden behandeling

	Dosis	Bijwerkingen	Contra-indicaties	Effectiviteit
Candesartan (Atacand)	1dd4mg elke maand ophogen met 4 mg tot 16mg (2dd8mg) max 32mg	Gunstig Kriebelhoest <u>Vaak (1-10%):</u> (draai-)duizeligheid, hoofdpijn. Luchtweginfecties. <u>Zeer zelden (< 0,01%):</u> hyperkaliëmie, hyponatriëmie. Hoest. Misselijkheid. Gewrichtspijn, spierpijn, rugpijn. Allergische reacties zoals urticaria, jeuk, huiduitslag en angio-oedeem. Leukopenie, neutropenie, agranulocytose. Gestoorde leverfunctie, hepatitis, gestoorde nierfunctie (incl. nierfalen).	ernstige leverinsufficiëntie en/of cholestase Lactatie: niet gebruiken Zwangerschap: niet gebruiken	Effectief
Propranolol	2dd 10mg opbouwen 20 mg per 2 weken tot 2 dd 40 mg vanaf 80 mg retardvorm, doel: 1 dd 80-160 mg	Gunstig Moe, duizelig, koude vingers, benauwdheid, depressie <u>Vaak (1-10%):</u> bradycardie. Kortademigheid. Slaapstoornissen, nachtmerries. Koude handen en voeten, fenomeen van Raynaud. Vermoeidheid, traagheid (meestal voorbijgaand). <u>Soms (0,1-1%):</u> diarree, misselijkheid, braken	ernstige hypotensie; ernstige bradycardie; sick-sinussyndroom, tweede- en derdegraads AV-blok, cardiogene shock; onbehandeld hartfalen; ernstig perifeer vaatlijden; astma en andere obstructieve longaandoeningen; onbehandeld feochromocytoom; metabole acidose; langdurig vasten. Lactatie: kan Zwangerschap: eventueel	Effectief
Metoprolol	1dd50 elke 2 weken ophogen tot 1dd100mg	Gunstig Moe, duizelig, koude vingers, benauwdheid, depressie	sick-sinussyndroom (behalve bij een permanente pacemaker), tweede en derdegraads AV-blok, hypotensie, cardiogene shock, klinisch relevante	Effectief

	Doel 1dd100-200mg (max 200mg)	<p><u>Zeer vaak (> 10%)</u>: vermoeidheid, (orthostatische) hypotensie. <u>Vaak (1-10%)</u>: duizeligheid, hoofdpijn. Bradycardie, palpities, evenwichtsstoornissen, dyspneu bij inspanning, koude handen en voeten, fenomeen van Raynaud. Misselijkheid, buikpijn, diarree, obstipatie</p>	<p>sinusbradycardie (hartfrequentie < 50 slagen/min); instabiel of onbehandeld hartfalen; myocardinfarct met een hartfrequentie < 45 slagen/min, een PQ-interval > 0,24 s, een systolische bloeddruk < 100 mmHg en/of ernstig hartfalen;</p> <p>onbehandeld feochromocytoom;</p> <p>ernstige bronchiale astma of ernstige bronchospasmen in de voorgeschiedenis;</p> <p>ernstige perifere circulatiestoornissen; overgevoeligheid voor β-blokkers.</p> <p>Lactatie: kan Zwangerschap: eventueel</p>	
Depakine CR (mannen)	<p>1dd300mg</p> <p>elke 2 weken ophogen tot 2dd300mg-500mg</p> <p>Max 1500mg</p>	<p>Ongunstig voor vrouwen</p> <p>Haaruitval, trillen, gewichtstoename</p> <p><u>Zeer vaak (> 10%)</u>: tremor, misselijkheid. <u>Vaak (1-10%)</u>: anemie, trombocytopenie, overgevoeligheid, hyponatriëmie, verwardheid, agressie, agitatie, aandachtsstoornis, hallucinaties, duizeligheid, extrapiramidale aandoeningen, slaperigheid, stupor, verminderd geheugen, hoofdpijn, nystagmus, doofheid, hemorragie, braken, buikpijn en diarree, gingiva-aandoening (-dysplasie), leverbeschadiging, alopecia, nagelafwijking, nagelbedstoornis, onregelmatige menses, dysmenorroe, verhoogd gewicht.</p>	<p>lever- of pancreasfunctiestoornissen; hemorragische diathese; porfyrie; mitochondriale aandoeningen, door mutaties in het kerngen voor polymerase γ (POLG) patiënten die ureumcyclusstoornissen heeft gehad.</p> <p>Lactatie: niet gebruiken Zwangerschap: niet gebruiken</p>	Effectief
Topamax	<p>1dd15/25mg</p> <p>elke 2 weken ophogen tot 2dd50mg</p> <p>kan tot max 200mg/dag, maar niet aangetoond dat dit effectiever is dan 100mg/dag</p>	<p>Verward, gewichtsafname</p> <p><u>Zeer vaak (> 10%)</u>: gewichtsverlies, duizeligheid, vermoeidheid, paresthesie, slaperigheid, misselijkheid, diarree, nasofaryngitis, depressie.</p> <p><u>Vaak (1-10%)</u>: toegenomen gewicht, anemie, amnesie, cognitieve problemen, nystagmus, smaakveranderingen, tremor, convulsie, psychomotorische vertraging, coördinatiestoornis, sedatie, hypersensitiviteit, moeilijk op woorden kunnen komen,</p>	<p>een vruchtbare vrouw die geen zeer effectieve anticonceptie gebruikt; zwangerschap</p> <p>Lactatie: niet gebruiken</p>	Effectief

		<p>verwardheid, agitatie, angst, stemmingswisselingen, agressie, hoofdpijn, dubbelzien, gezichtsstoornis, vertigo, tinnitus, oorpijn, epistaxis, dyspneu, rinorroe, hoesten, braken, obstipatie, buikpijn, gastritis, droge mond, nefrolithiase, pollakisurie, dysurie, alopecia, jeuk, huiduitslag, spierspasmen, -pijn, gewrichtspijn, anorexie, koorts, asthenie, botpijn, allergische reactie, purpura.</p>	Zwangerschap: niet gebruiken	
Pizotifeen (Sandomigran)	<p>1dd0,5mg</p> <p>Ophogen per week tot 1dd1,5mg</p> <p>Max 4,5mg (1dd10mg)</p>	<p>Sufheid, gewichtstoename, obstipatie</p> <p><u>Zeer vaak (> 10%)</u>: verhoogde eetlust; gewichtstoename. <u>Vaak (1-10%)</u>: sedatie (inclusief slaperigheid), vermoeidheid, duizeligheid. Misselijkheid, droge mond. <u>Soms (0,1-1%)</u>: obstipatie.</p>	<p>nauwe-kamerhoekglaucoom; kinderen < 2 jaar.</p> <p>Lactatie: niet gebruiken Zwangerschap: niet gebruiken</p>	Gering effectief
Amitriptyline	<p>1dd10mg AN</p> <p>ophogen met 10mg per 4 weken tot 1dd40mg</p> <p>max 70-100mg</p>	<p>Ongunstig</p> <p>Droge mond, slaperigheid</p> <p><u>Zeer vaak (> 10%)</u>: anticholinerge effecten (zoals droge mond, misselijkheid, obstipatie, accommodatiestoornis, palpitaties en tachycardie), (orthostatische) hypotensie. Gewichtstoename, sedatie, slaperigheid, duizeligheid, hoofdpijn, tremor, spraakaandoening (dysartrie). Verstopte neus, overmatige transpiratie, agressie.</p> <p><u>Vaak (1-10%)</u>: cardiovasculaire afwijkingen (bv. geleidingsstoornis, ventriculaire disfunctie, atrioventriculair blok, abnormaal ECG zoals verlengd QT- en QRS-complex). Concentratiestoornis, smaakstoornis, paresthesie, ataxie, verwardheid, onrust. Vermoeidheid, dorst. Verminderde libido, erectiestoornis. Mydriase, mictiestoornissen, hyponatriëmie.</p>	<p>overgevoeligheid voor tricyclische antidepressiva; recent myocardinfarct, hartblokkade, hartritmestoornis, coronaire insufficiëntie.</p> <p>Gelijktijdig gebruik van amitriptyline met MAO-remmers (niet-selectieve en selectieve A (moclobemide) en B (selefiline)), in verband met risico op het serotonine syndroom met o.a. agitatie, verwardheid, tremor, hyperthermie en myoclonus</p> <p>Lactatie: kan Zwangerschap: kan evt wel</p>	Effectief